

**Prof. dr hab. Jacek Józef Łuczak – Dziekan Wydziału
Lekarskiego Akademii Medycznej w Poznaniu
w roku akademickim 1981/1982**

Lekarz specjalista chorób wewnętrznych, anestezjologii i intensywnej terapii, kardiologii i medycyny paliatywnej. Urodził się 30 XII 1934 r. w Poznaniu w rodzinie Józefa, kapitana Wojska Polskiego, i Heleny z domu Nadolny, nauczycielki. Po odbytych w latach 1953-1959 studiach lekarskich na Akademii Medycznej im K Marcinkowskiego w Poznaniu, pracował na oddziale chorób wewnętrznych Szpitala HCP w Poznaniu, a od 1965 r. jako asystent I Kliniki Chorób Wewnętrznych Szpitala Przemienienia Pańskiego. W latach 1967-1970 był ordynatorem i współzałożycielem Oddziału Reanimacji Kardiologicznej.

„W 1971 r. uzyskałem stopień doktora nauk medycznych za pracę *Zastosowanie fentanylu i dehydrobenzperidolu w leczeniu zawału m sercowego*, przedstawioną w tym samym roku na Kongresie Anestezjologicznym w Bremie. Od 1972 do 1985 r. byłem anestezjologiem w Szpitalu im. Heliodora Święcickiego, gdzie kierowałem zespołem anestezjologów dla Kliniki Chirurgii Gastroenterologicznej, wykorzystując doświadczenia anestezjologa nabyte w okresie wakacyjnym w latach 1980-1990 na stanowisku ordynatora w Szwecji i Danii. W zatrudnieniu w Szwecji pomogło posiadanie ECFMG (w 1975 r. przyznanego w Konsulacie USA po zdaniu egzaminu z medycyny i języka uprawniającego do zatrudnienia w USA). W 1978 r. uzyskałem stopień dr hab. n. med. na podstawie pracy *Rola respiratora i śr. stosowanych w znieczuleniu na rozległość doświadczalnego zawału serca u psów*. Solidarnościowiec, aktywny od 1980 r., założyłem Koło Solidarności przy Instytucie Anestezjologii i Intensywnej Terapii, byłem wiceprzewodniczącym Zarządu w Szpitalu.

Wybrany w pierwszych demokratycznych wyborach Dziekanem WL (1981-1982), zostałem odwołany w stanie wojennym za "negatywny(politycznie) wpływ na środowisko". Od 1985 r. byłem założycielem i kierownikiem Zakładu Pomocy Doraźnej, autorem i realizatorem programu nauczania tego nowego przedmiotu; od 1985 r. - kierownikiem zespołu anesteziologów przy Katedrze i Klinice Onkologii (ul Łąkowa).

Od tego czasu zainteresowania i działalność lekarska zostały ukierunkowane na leczenie bólu oraz łagodzenie cierpienia u chorych z zaawansowaną chorobą nowotworową, co zaowocowało w 1987 r. założeniem pierwszej w Polsce Poradni Leczenia Bólu z zespołem wyjazdowym. Na bazie tego zespołu, po szkoleniu jako stypendysty WHO w ośrodku leczenia bólu i opieki paliatywnej prof. Ventafridda w Mediolanie, w 1988 r. poradnia ta pozyskała: lekarzy, pielęgniarki, pracowników socjalnych, psychologów, kapelana i wolontariuszy, oraz przekształcona w Zespół Domowej Opieki Paliatywnej, pierwszy tego typu w Polsce w ramach publicznej służby zdrowia. W 1990 r. przy wsparciu Zespołu i pomocy prof. Cezarego Ramlaui uruchomiono 7-łóżkowy, pierwszy w Polsce, modelowy oddział opieki paliatywnej, na którego bazie Rektor powołał Klinikę Opieki Paliatywnej i Intensywnej Terapii Onkologicznej - pierwszą taką klinikę w Europie, i powierzono mi jej kierownictwo jako prof. AM. Od 1990 r. wprowadzono do nauczania studentów Wydziału Lekarskiego oraz Pielęgniarstwa obowiązkowe autorskie 30-godzinne zajęcia z zakresu opieki paliatywnej.

Dzięki nawiązaniu przez Klinikę poznańską współpracy z Ośrodkiem WHO w Oksfordzie, wprowadzono w Polsce coroczne anglojęzyczne kursy szkoleniowe z opieki paliatywnej z udziałem czołowych wykładowców z Europy i Stanów Zjednoczonych oraz szkolono personel medyczny w ośrodku oksfordzkim. Zespół pod moim kierownictwem przeprowadził 3-dniowe podstawowe kursy szkoleniowe z opieki paliatywnej dla personelu medycznego we wszystkich kilkudziesięciu województwach.

Od 1993 do 2003 r. przewodniczyłem Krajowej Radzie Opieki Paliatywnej i Hospicyjnej przy Ministerstwie Zdrowia, której działania umożliwiły upowszechnienie zasad leczenia bólu nowotworowego (opracowano i przekazano wszystkim lekarzom broszurę o zwalczaniu bólów nowotworowych); wprowadzenie: zasad organizacji, programu edukacji, nieodpłatnych analgetyków opioidowych – w tym doustnej morfiny, specjalizacji z medycyny paliatywnej dla lekarzy i opieki paliatywnej dla pielęgniarek, kontraktacji przez Kasy Chorych świadczeń dla ośrodków opieki paliatywnej i hospicyjnej, opracowanych Standardów Medycyny Paliatywnej oraz Programu Rozwoju Opieki Paliatywnej i Hospicyjnej. W 1999 r. uzyskałem stopień profesora nadzwyczajnego, a w 2002 r. zwyczajnego. Od 2001 r. wszystkie formy działalności na rzecz chorych, w tym nowatorskie w skali kraju, jak leczenie ran przewlekłych oraz obrzęku limfatycznego i Oddział Medycyny Paliatywnej wraz z szeroką bazą szkoleniową dla ponad 2000 szkolonych rocznie, w tym personelu medycznego z krajów Europy Środkowo-Wschodniej, wspierane przez założone przeze mnie w 1999 r. w Genewie

Stowarzyszenie Rozwijania Opieki Paliatywnej w Krajach Europy Środkowo-Wschodniej, są usytuowane w stale rozbudowywanym Hospicjum Palium.

W 2002 r. została powołana Katedra i Klinika Medycyny Paliatywnej, która w 2009 r. uzyskała certyfikat ESMO. Jestem przewodniczącym wspierającego Hospicjum Palium, m.in. przez pozyskiwanie środków, Polskiego Towarzystwa Opieki Paliatywnej w Poznaniu, założonego z mojej inicjatywy w 1989 r. Wielkim wsparciem dla wszelkich działań przekraczających pomoc dla Hospicjum Palium jest Motyli Wolontariat, rozwinięty ruch społeczny. W 1998 r. nadano mi członkostwo zwyczajne Royal College of Physicians London, uprawniające do używania tytułu FRCP, a w 2010 r. World Academy of Medicine nadała mi tytuł doktora *honoris causa*.

Jestem promotorem 10 doktoratów. Jestem autorem lub współautorem ponad 600 prac publikowanych w polskich i zagranicznych czasopismach, m.in. pierwszej na świecie publikacji o nowych właściwościach opioidów w terapii [Krajnik M., Zylicz Z., Finlay I., Łuczak J., Sorge A. (1999): Potential uses of topical opioids in palliative care. Report of 6 cases. „Pain”, 80:121-125], a także: Łuczak J., Stjensward J. (1999): The Poznan Declaration 1998, „Europ J. Pall.Care 6(2):61-63; współautorem książki: David Clark and Michael Wright with Jacek Łuczak and in association with Carl Johan Fürst and Sylvia Sauter: “Transitions in end of life care. Hospice and related developments in Eastern Europe and Central Asia”, Buckingham; Philadelphia: Open University Press, 2003.

Nagrodzony wielokrotnie prestiżowymi odznaczeniami przez Ministerstwo Zdrowia, władze miasta Poznania, różne organizacje, m.in.: w 2009 r. ECCE Homo, w 2014 r. Obywatelską Nagrodą Parlamentu Europejskiego za zasługi w rozwoju opieki paliatywnej w Polsce i na świecie, w 2016 r. Złoty Laur Akademicki. Od 2014 r. jestem członkiem Komisji Bioetyki PAN.

(Tekst autorski prof. Jacka Łuczaka)